

Менеджмент

УДК 001.89:005.95/96

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18725445>

**Організація наукових досліджень у прикладних науках – політика та
практика**

Дименко Руслан Анатолійович

д.е.н., професор кафедри товарознавства та комерційної діяльності в
будівництві, Київський національний університет будівництва і архітектури, м.

Київ, Україна

drainc@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-6980-8038>

Виноградова Олена Володимирівна

д.е.н., професор, завідувач кафедри маркетингу, Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ, Україна

evvy@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-7250-5089>

Сьомкіна Тетяна Віталіївна

д.е.н., професор кафедри маркетингу, Державний університет інформаційно-
комунікаційних технологій, м. Київ, Україна

t.v.semkina@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-2852-2989>

Ляліна Наталія Петрівна

д.т.н., професор кафедри товарознавства та комерційної діяльності в
будівництві, Київський національний університет будівництва і архітектури, м.

Київ, Україна

lialina1975natali@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9364-0925>

Анотація. Незважаючи на зростаючу складність методів та більший акцент на теорії за останні десятиліття, ми не досягли відповідних кроків в актуальності та впливі. Серцевиною цього виклику є культура у прикладних галузях, яка вимагає нових теоретичних досягнень від кожної статті, що може ненавмисно обмежувати нашу здатність вирішувати нагальні організаційні проблеми. Попередні заклики до посилення впливу досліджень, як прикладної науки, переважно зосереджувалися на закликанні окремих науковців проводити дослідження, які є більш актуальними для нагальних проблем, з якими стикаються організації та бізнес.

І хоча переорієнтація наукових зусиль на підвищення актуальності та впливу досліджень як прикладної науки, відповідає багатьом потребам, як перенести ці заклики на практику, залишається недостатньо визначеним. Іншими словами, заклики до впровадження інновацій та переорієнтації своїх пріоритетів для підвищення актуальності та впливу дослідницьких результатів, при цьому залишаючи загальну систему публікацій майже незмінною, дали обмежені результати на галузевому рівні. Багато провідних журналів у цій галузі, які є опорою та напрямком дослідницької спільноти, залишаються «теоретичними заради самих себе», де рішення щодо публікацій залежать від теоретичної новизни як внеску, обмежуючи вибір щодо дослідницьких зусиль. Очікування того, що кожна стаття повинна мати теоретичний прогрес, призвело до поширення фрагментованих та несуттєвих теорій [9], які не накопичуються в цілісній картині знань, підкріпленій вагомими доказами. Як наслідок, у цілому колективні дослідницькі результати не досягли значного прогресу у вирішенні явищ і проблем, що входять до компетенції галузі, з метою підвищення впливовості та актуальністю для зацікавлених сторін.

Для здійснення змін потрібен підхід, що визначає та вирішує системні джерела проблеми. Хоча окремі елементи дослідницької практики, такі як очікування щодо методів, теоретична новизна та написання, часто обговорюються, менше уваги приділяється тому, як система оцінювання, яку

ми використовуємо, дозволяє або обмежує різні форми створення знань. Парадигми публікацій та системи оцінювання, що використовуються в академічних галузях, формують те, як кожна галузь розвиває та перевіряє знання. Розуміння цих парадигм та систем має вирішальне значення для підвищення наукової точності, практичної актуальності та впливу організаційних досліджень як прикладної науки.

Відповідно, метою цього дослідження є з'ясування, чим система публікацій у дослідженнях організацій відрізняється від систем у інших прикладних науках за чотирма фундаментальними властивостями: баланс між доказами та теорією, різноманітність типів досліджень, системна чутливість та взаємозв'язок між дослідженням та реплікацією. Розуміючи ці відмінності, можна здійснити оцінку, як системи публікацій є життєво важливими рушійними силами розвитку галузі, та визначити шляхи до систем публікацій в цілому, які можуть краще служити як науковим, так і практичним зусиллям.

Ключові слова: організація наукових досліджень, прикладні науки, система публікацій, теоретична новизна, накопичення доказів, практична релевантність, інноваційні формати статей, міждисциплінарність, взаємозв'язок науки і практики

Organization of scientific research in applied sciences – policy and practice

Ruslan Dymenko

Doctor of Economics, Professor of the Department of Commodity Studies and Commercial Activities in Construction, Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv, Ukraine
drainc@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-6980-8038>

Olena Vynogradova

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Marketing, State University of Information and Communication Technologies, Kyiv, Ukraine
evvy@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-7250-5089>

Tetiana Somkina

Doctor of Economics, Professor of the Department of Marketing, State University of Information and Communication Technologies, Kyiv, Ukraine
t.v.semkina@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-2852-2989>

Natalia Lialina

Doctor of Technical Sciences, Professor of the Department of Commodity Studies and Commercial Activities in Construction, Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv, Ukraine
lialina1975natali@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9364-0925>

Abstract. Despite the increasing sophistication of methods and the greater emphasis on theory over the past decades, we have not made the corresponding strides in relevance and impact. At the heart of this challenge is a culture in applied disciplines that demands new theoretical advances from every paper, which can inadvertently limit our ability to address pressing organizational challenges. Previous

calls to increase the impact of research as an applied science have largely focused on urging individual scholars to conduct research that is more relevant to the pressing problems facing organizations and businesses.

And while reorienting scholarly efforts to increase the relevance and impact of research as an applied science meets many needs, how to translate these calls into practice remains poorly defined. In other words, calls to innovate and reorient our priorities to increase the relevance and impact of research results while leaving the overall publication system largely unchanged have yielded limited results at the discipline level. Many of the leading journals in the field, which are the backbone and direction of the research community, remain “theoretical for its own sake,” where publication decisions are based on theoretical novelty as a contribution, limiting choices about research efforts. The expectation that every paper should make theoretical progress has led to the proliferation of fragmented and insubstantial theories [9] that do not accumulate into a coherent body of knowledge supported by strong evidence. As a result, the collective research output as a whole has not made significant progress in addressing phenomena and problems within the field’s purview, with the aim of increasing impact and relevance to stakeholders.

To effect change, an approach that identifies and addresses the systemic sources of the problem is required. While individual elements of research practice, such as expectations of methods, theoretical novelty, and writing, are often discussed, less attention has been paid to how the assessment system we use enables or constrains different forms of knowledge creation. The publication paradigms and assessment systems used in academic disciplines shape how each discipline develops and tests knowledge. Understanding these paradigms and systems is critical to enhancing the scientific rigor, practical relevance, and impact of organizational research as an applied science. Accordingly, the purpose of this study is to examine how the publication system in organizational research differs from that in other applied sciences in four fundamental properties: balance between evidence and theory, diversity of research types, systemic sensitivity, and the relationship between

research and replication. Understanding these differences can help assess how publication systems are vital drivers of the field's development and identify avenues for publication systems in general that can better serve both scholarly and practical endeavors.

Keywords: organization of scientific research, applied sciences, publication system, theoretical novelty, evidence accumulation, practical relevance, innovative publication formats, interdisciplinarity, science-practice linkage.

Постановка проблеми. У сучасних прикладних науках спостерігається суперечність між вимогами академічної системи публікацій та потребами практики. З одного боку, провідні журнали зосереджуються на теоретичній новизні як ключовому критерію відбору, що стимулює створення численних фрагментованих концепцій, але обмежує накопичення доказів та практичну релевантність. З іншого боку, прикладні науки, такі як медицина, інженерія чи економіка, демонструють ефективні моделі розвитку знань, де пріоритет надається систематичному накопиченню доказів, різноманітним форматам публікацій та швидкому поширенню результатів для вирішення актуальних проблем.

У сфері організаційних досліджень ця суперечність проявляється особливо гостро: прагнення до фундаментальної теоретичної новизни у кожній статті часто відсуває на другий план практичну цінність та вплив на бізнес і суспільство. Це створює бар'єр між наукою та практикою, знижує ефективність використання результатів досліджень та обмежує їхній внесок у вирішення реальних організаційних проблем.

Таким чином, проблема полягає у відсутності збалансованої системи публікацій у дослідженнях організацій, яка б одночасно забезпечувала наукову точність, практичну релевантність та накопичення знань, подібно до підходів, що вже успішно застосовуються в інших прикладних науках.

Останні дослідження у сфері організації наукових досліджень у прикладних науках показують чіткий тренд: відхід від вимоги теоретичної новизни у кожній статті та перехід до систем накопичення доказів, швидкого поширення знань і диференційованих форматів публікацій. Це дозволяє прикладним наукам (економіка, медицина, інженерія,) бути більш релевантними для практики та політики.

Основні напрями сучасних досліджень знайшли відображення у працях: Кронін, Стаутен і Ван Кніппенберг (Криза теорії у менеджменті) [3], які підкреслюють, що надмірний акцент на теоретичній новизні призводить до фрагментації знань і зниження практичної цінності досліджень; Пресс де Баккер, Пек і Бапуджі (Інноваційні формати публікацій) [8], що аналізують нові типи статей (коментарі, практичні огляди), які дозволяють швидше реагувати на актуальні проблеми бізнесу та суспільства; Раджкомар, Дін і Кохане [9] у медицині та Райхштейн та ін. [10] у кліматології показують, що прогностичні моделі можуть мати практичну цінність навіть без причинно-наслідкових пояснень.

А також у працях українських науковців Вихрущ В.О., Козловський Ю.М., які у своїй роботі «Методологія та методика досліджень» [16] роблять акцент на системному підході та практичній орієнтації, Дзьобань О.П., який підкреслює необхідність міждисциплінарності та інтеграції прикладних і фундаментальних підходів [18], а Ярхо Т.О. і Ємельянова Т.В. пропонують нові інструменти для роботи з невизначеністю у прикладних дослідженнях [22]. Ці праці демонструють прагнення українських науковців до адаптації світових тенденцій у локальний контекст.

Крім того, література останніх років підтверджує твердження статті про те, що «зациклення на теоретичній новизні» перешкоджає практичній релевантності.

Так, Агініс та Кронін [1] стверджують, що попит на теоретичну новизну обмежує здатність вирішувати нагальні організаційні проблеми.

Дослідження Університету Бокконі [2] показує, що хоча теорія є життєво важливою, вона повинна бути інтегрована зі «швидким, ітеративним експериментуванням», щоб забезпечити кращі економічні показники для практиків, стверджує дотримуватись кращого балансу між доказами та теорією.

Статистика на основі моделі Фішера [4] була запропонована як спосіб вирішення проблеми «недостовірності емпіричних доказів», спричиненої р-хакінгом та вилученням даних, проблеми, які стаття пов'язує з тиском щодо публікації «нових» результатів.

Якісні абдуктивні дослідження (QAR) Штафера і Тау [12] виступають за дослідження, які кидають виклик організаційним нормам, а не просто служать «діловим інтересам», що перегукується з обговоренням системних джерел впливу.

Стратегія альянсу для академічних публікацій Хааса та Пентланда [5] підкреслює зростання «нових форматів публікацій», таких як публікації даних та програмного забезпечення, які надають систематичну документацію, що є стандартною в науках про дизайн.

Пандемія COVID-19 послужила каталізатором «актуальності», за яку виступають автори. Так, Тіханью та ДіСелек у своїх дослідженнях бізнес-оглядів [13] виявили, що під час пандемії «адаптивні стратегії виживання» мали перевагу над теоретичним формуванням, доводячи, що практики цінують своєчасні докази над теоретичними стрибками під час криз.

Отже, сучасні дослідження показують, що прикладні науки успішно переходять до систем накопичення доказів і різноманітних форматів публікацій. Ключовим завданням дослідження можна виділити адаптація цих практик, щоб підвищити практичну релевантність та вплив на бізнес і суспільство.

Викладення основного матеріалу

Взаємозв'язок між прикладною та фундаментальною науками фундаментально формує те, як галузі структурують свої системи публікацій. На

відміну від фундаментальних наук, які прагнуть розширити фундаментальні знання, основна мета прикладних наук полягає в тому, щоб зосередитися на вирішенні практичних проблем, таких як імплементація та практичне використання існуючих теоретичних знань для вирішення реальних проблем. Ця відмінність є вирішальною для розуміння того, як різні галузі організовують свої системи публікацій та оцінюють дослідницький внесок.

Дослідження організацій займає незвичайне місце в цьому ландшафті. Хоча за своєю суттю це прикладна наука, вона часто намагається виконувати функції фундаментальних наук, вимагаючи теоретичної новизни у кожній статті. Це створює напруженість: чи повинні ми в першу чергу розвивати базове теоретичне розуміння (головна проблема фундаментальних дисциплін), чи зосередитися на застосуванні існуючих теорій для вирішення організаційних проблем (головна роль прикладних наук)? Акцент на теоретичній новизні у кожній статті створює акцент на теоретичній новизні, яка у практичному вимірі може перешкоджати як науковому прогресу, так і практичній актуальності шляхом:

- відкидання та не охоплення досліджень, що стосуються важливих організаційних проблем або надають цінні докази щодо організаційних явищ, без можливості чітко пояснити, як це може просувати теорію
- що призводить до «спотвореної, важковагової прози» [4], а постфактумне теоретичне формулювання емпіричних висновків (теоретизування після того, як результати відомі), представлене так, ніби це сталося апріорі, щоб відповідати вимогам публікації.
- зведення бар'єрів між дослідженнями та практикою, шляхом надання переваги теоретичній витонченості над практичною застосовністю.

Щоб усвідомити, як цю суперечність можна подолати по-різному, розглянемо, як системи публікацій у інших прикладних науках можуть забезпечити способи збалансування теоретичного прогресу з практичним впливом. Сфокусуємо увагу на основних прикладних науках, таких як медичні

науки, інженерія, дизайн та економіка, з метою виявлення, які знання пропонують системи публікацій у цих галузях для оцінки та поширення досліджень, одночасно забезпечуючи наукову точність.

Медичні науки та науки про здоров'я є переконливим прикладом того, як прикладні галузі можуть вирішити цю суперечність. У цих галузях дослідники та практики стикаються з значною складністю взаємодії людського організму з методами лікування, середовищем та поведінкою. Це являє собою лабіринт взаємопов'язаних змінних, кожна з яких потенційно впливає на результати тонким і часто непередбачуваним чином, подібно до того, з якими стикаються дослідники у дослідженнях організацій. Ця складність посилюється тим фактом, що розмір ефекту часто може бути невеликим і сильно відрізнитися залежно від популяції, етапів життя та контексту. Однак натомість вимагати від кожного дослідження просування теорії, науки про здоров'я розробили складні системи для накопичення та синтезу доказів у різних дослідженнях [5]. Окремі клінічні випробування надають точні докази щодо конкретного втручання у конкретних контекстах, тоді як мета-аналізи та систематичні огляди виявляють закономірності, які впливають як на практику, так і на розробку теорії. Цей підхід визнає, що окремі дослідження, незалежно від їхньої точності, можуть надати лише обмежені докази для обґрунтування теоретичного твердження. Навіть попри те, що медичні журнали природно публікують дослідження, що спираються на біологічні науки для теоретичного обґрунтування, ці журнали надають пріоритет клінічним доказам та практичному застосуванню над теоретичним прогресом [14].

Інженерія демонструє подібну закономірність, спираючись на фізику, хімію, геологію, біологію тощо, але зосереджуючи публікації на вирішенні технічних проблем [7]. Інженерні журнали регулярно публікують дослідження, які вирішують проблеми, шляхом застосування існуючих теорій, не вимагаючи внеску в ці теорії, тобто їхнього розвитку з кожним дослідженням. Такий підхід

дозволяє швидко перенести фундаментальну науку на практичне застосування, одночасно забезпечуючи наукову точність.

Дизайн-науки та архітектура також пропонують відповідні моделі, враховуючи складність та виклики, з якими вони стикаються під час вивчення систем, створених людиною (тобто науки про штучні об'єкти) [6]. Ці галузі спираються на різноманітні теоретичні основи – від психології до матеріалознавства – зберігаючи чіткий акцент на створенні практичних рішень. Замість того, щоб підкреслювати теоретичну новизну в кожній окремій статті, журнали з дизайн-наук оцінюють дослідження на основі систематичної документації процесів та результатів проєктування [10]. Саме ця документація потім здебільшого формує теоретичне розуміння з часом, будучи обґрунтованим та розвиненим завдяки накопиченим доказам, а не через окремі теоретичні стрибки, представлені в окремих наукових розвідках. Такий підхід дозволяє теоретичному розумінню впливати з сукупності доказів, а не передувати їм.

Економіка є ще одним прикладом вивчення складних соціальних явищ, що формуються людською поведінкою, інституційними структурами та динамікою ринку. Провідні економічні журнали приділяють більше місця публікації статей про ретельну емпіричну документацію важливих економічних явищ, навіть коли теоретичні наслідки залишаються попередніми. Наприклад, журнали з економіки розвитку публікують ретельні емпіричні дослідження програм боротьби з бідністю або ініціатив мікрофінансування, які документують «те, що працює» в конкретних контекстах, дозволяючи теоретичному розумінню поступово формуватися завдяки накопиченим доказам, а не вимагаючи від кожної статті значного просування теорії. Це один із підходів, за допомогою якого системи публікацій можуть підтримувати інтелектуальні стандарти, водночас забезпечуючи ретельне вирішення практичних проблем шляхом систематичної емпіричної документації.

Розглянемо чотири взаємопов'язані відмінності, що характеризують систему публікацій. Порівняльний аналіз жодним чином не прагне ідеалізувати ці галузі. Натомість, мета полягає в тому, щоб дослідити, як системи публікацій у різних галузях могли б розробити систематичні відповіді на виклики, аналогічні нашим, і з'ясувати, чи можна отримати відповідні уроки. Мета полягає не в тому, щоб повністю відтворити їхні підходи, а в тому, з метою усвідомлення, як різні галузі реагували на подібні основні виклики. Порівняльно досліджуючи ці системи, ми можемо краще оцінити альтернативні способи, за допомогою яких прикладні науки можуть збалансувати конкуруючі вимоги, зберігаючи наукову точність.

Відмінність 1: Докази проти теорії

Перша суттєва відмінність між дослідженнями в прикладних науках полягає в тому, як їхні системи публікацій зважують докази та теорію. У той час як галузь дослідження організацій, як правило, вимагає теоретичної новизни як необхідного критерію для публікації, інші прикладні науки як правило надають пріоритет переконливим доказам та практичним наслідкам, розглядаючи теоретичний прогрес як цінну, але не обов'язкову умову для публікації окремих статей, оскільки теоретичний прогрес як правило формується на основі накопичених доказів, а не з того, що може запропонувати окрема стаття.

Ця різниця створює те, що ми могли б назвати «пасткою передчасного теоретизування» у дослідженнях організацій. Вимагаючи теоретичної новизни від кожного дослідження, часто намагається витягти теоретичні висновки з окремих робіт, незважаючи на обмежені докази, які може запропонувати будь-яке окреме дослідження щодо визначення причинно-наслідкового зв'язку через сукупний корпус досліджень. Цей тиск теоретизувати з обмеженими доказами, коли одні й ті ж автори беруть участь як у теоретизуванні, так і в генеруванні доказів в одному й тому ж дослідженні, яке «підтверджує» цю теорію, може зумовити конфлікт інтересів та мотивованих міркувань. Загалом, переважний

акцент галузі на теоретичній новизні в кожній роботі ненавмисно надає пріоритет теоретичній фрагментації над систематичним накопиченням знань.

На противагу цьому, низка інших прикладних наук застосовує концептуально відмінні підходи до розвитку знань для задоволення своєї прикладної природи. Підхід, орієнтований на докази, у медицині та науках про здоров'я сформувався внаслідок усвідомлення, що здоров'я людини є результатом складної взаємодії між біологічними, поведінковими та соціальними факторами. Ці галузі визнають, що теоретичне розуміння як правило формується на основі закономірностей, що спостерігаються в різних статтях, а не з окремих досліджень. Мета-аналізи, хоча й не позбавлені власних методологічних труднощів, забезпечують механізм синтезувати результати, отримані у різних контекстах та популяціях, щоб виявити стійкі закономірності, які впливають як на практику, так і на теоретичне розуміння [13].

Подібні закономірності спостерігаються в прикладних науках у цілому. Інженерні журнали прагнуть публікувати статті, що вирішують проблеми, цінуючи практичну ефективність над теоретичною новизною [5]. Таким чином, інженерні знання розвиваються здебільшого шляхом «епістемічного накопичення» – поступового нарощування теоретичного розуміння через повторювані докази, що надходять з різних конструкцій у різних контекстах та застосуваннях [4]. Цей підхід визнає, що значний прогрес часто вимагає суттєвих доказів, зібраних у кількох дослідженнях та контекстах. Дослідження в галузі освіти, які мають справу зі складними соціальними системами, наголошують на практичних доказах через дослідження впровадження, які формують сукупність емпіричних доказів для отримання вирішальних висновків для практиків [12]. Так само в економіці спостерігається зсув у бік застосування природних і польових експериментів, а також інших польових досліджень для розробки та оцінки політики, що відображає визнання того, що складні соціальні та економічні системи можуть поводитися таким чином, що це може відхилитися від початкових теорій, які можуть надати лише певні

рекомендації [1]. Теорія може визначати напрямок досліджень та інтерпретацію результатів, але теоретична новизна не є головним критерієм для публікації.

Підхід, орієнтований на докази, пропонує вирішальні переваги для прикладних наук. По-перше, він дозволяє більш пряме та швидке поширення результатів, спрямованих на користь практики, де теоретичні пояснення «приємно мати», а не є обов'язковими. По-друге, він сприяє ефективнішому накопиченню знань, де таке накопичення в часі та контекстах допомагає відрізнити стійкі принципи від кваліфікованих, тимчасових моделей. По-третє, він створює тісний зв'язок між дослідженнями та практикою, надаючи докази, які практики можуть безпосередньо оцінювати та застосовувати, що, у свою чергу, сприяє залученню практиків до подальшого накопичення доказів.

Крім того, і, можливо, на перший погляд це парадоксально, системи публікацій, орієнтовані на докази, можуть фактично з часом посилити накопичення знань таким чином, що це може бути більш надійним, ніж шлях вимоги теоретичної новизни від кожної статті заздалегідь. Коли численні дослідження накопичують докази про явища у різних контекстах, виникають закономірності, які можуть інформувати та обґрунтовувати більш складне теоретичне розуміння. Цей підхід видається особливо цінним для досліджень організацій, де складність організаційних явищ означає, що теоретичні висновки, засновані на обмежених доказах з окремих досліджень, можуть не охоплювати все багатство організаційної реальності.

Відмінність 2: Різноманітність та багатство в системах публікацій

Друга фундаментальна відмінність полягає в тому, як системи публікацій враховують та оцінюють різні типи внеску у ціннісну систему знань. Акцент на теоретичній новизні майже у кожній статті створює надмірний акцент, який обмежує типи знань, які ми можемо розвивати. Багато провідних журналів здебільшого стверджують, що теоретична новизна необхідна для публікації, незалежно від мети чи типу дослідження. Ця схильність створює менш різноманітну систему, яка обмежує питання, які ми можемо ефективно вивчати,

та форми знань, які ми можемо розвивати. Коли теоретична новизна залишається передумовою для публікації дослідницької роботи, вчені можуть уникати взаємодії з певними типами дослідницьких питань, навіть якщо вони мають вирішальне значення для практики.

На противагу цьому, інші прикладні науки демонструють, що теоретична новизна та практична актуальність не обов'язково повинні співіснувати у кожній статті. Зростання штучного інтелекту та машинного навчання змушує більше дослідників у галузі менеджменту усвідомити деякі з цих інших типів досліджень, таких як прогнозне моделювання, яке може мати цінність навіть за відсутності причинно-наслідкового пояснення. Наприклад, численні прикладні науки публікують моделі машинного навчання, які прогнозують відповідні результати, виявляють фактори високого ризику або групи населення, або виявляють аномалії в інженерній чи медичній візуалізації [9]. Кліматологія включає складні прогностичні моделі для забезпечення важливих інструментів прогнозування [11]. Природно, що стаття, яка пропонує новий алгоритм, оцінюється інакше, ніж та, що документує успішну реалізацію цього алгоритму. Ці галузі оцінюють таку роботу на основі практичної корисності точності прогнозування, а не на основі теоретичної новизни чи причинно-наслідкового пояснення. В дослідженнях організацій також моделі машинного навчання, які точно прогнозують плинність кадрів, відтік клієнтів або виживання бізнесу під час криз, можуть запропонувати негайну практичну цінність, навіть без встановлення причинно-наслідкового зв'язку або надання теорії, яка детально описує відповідальні механізми. Однак, попри їхній потенційний вплив на практику, такі дослідження рідко знаходять своє відображення у виданнях з вищого менеджменту. Тому, головним чином на цій підставі (тобто, що публікація у провідному журналі дуже мало ймовірна), багато вчених вирішують не досліджувати такі питання [21], що потім перешкоджає практичній актуальності галузі та її впливу на реальний світ.

Для розвитку теорії не потрібне вивчення впровадження. Натомість кожне з них дає різні форми знань, необхідні для кращого загального розуміння того, як ці програми працюють у практичному вимірі.

Прикладні науки також розробили окремі критерії оцінки теоретичних досягнень порівняно з практичним застосуванням, що дозволяє проводити індивідуальну оцінку кожного типу внеску шляхом розробки набору рамок оцінки. Наприклад, система GRADE надає чіткі критерії для оцінки якості доказів та сили рекомендацій [6], а заява STROBE надає рекомендації щодо звітності про обсерваційні дослідження [13]. Така різноманітна система публікацій забезпечує як швидкий практичний прогрес, так і систематичний емпіричний та теоретичний розвиток у всій галузі. Ці галузі підтримують наукову точність не вимагаючи теоретичної новизни від кожної статті, а завдяки систематичним підходам, спрямованим на накопичення знань у галузі в різних типах досліджень.

Гетерогенний підхід, який враховує різні типи досліджень, дає кілька важливих переваг. По-перше, він надає можливість галузі розвивати різні форми знань – теоретичне розуміння, емпіричні закономірності та практичні рішення – кожна з яких підживлює та спирається на інші. По-друге, він заохочує різноманітність, визнаючи, що різні дослідницькі питання можуть вимагати різних підходів та різних термінів для отримання корисних знань. По-третє, він створює численні легітимні шляхи з різними очікуваннями для публікації академічних досліджень та їх впливу на практику, а не припущення, що всі варті уваги внески повинні мати теоретичну новизну, яка згодом може бути перенесена на практикуючих фахівців.

Відмінність 3: Швидкість реагування системи

Третя суттєва відмінність полягає в тому, як системи публікацій сприяють потоку знань між дослідженнями та практикою. Реальні проблеми розгортаються у власному темпі, вимагаючи своєчасної реакції від науковців, особливо в прикладних науках, щоб ці галузі залишалися актуальними. Для

досягнення впливу досліджень системи публікацій повинні прагнути відповідати часовій динаміці досліджуваних явищ. Це охоплює як швидкість поширення знань, так і широту участі у створенні знань. Хоча журнали з менеджменту часто працюють у розширених термінах, з високими бар'єрами для публікації, що виникають через навички письма (з точки зору створення переконливої прози для мотивації, структури та обґрунтування дослідження), інші прикладні науки розробили більш адаптивні системи, які забезпечують як швидкий потік знань, так і ширшу участь у науковій справі.

Сучасні виклики демонструють схожі закономірності. Під час пандемії COVID-19 провідні медичні журнали швидко впровадили системи швидкого реагування для задоволення нагальних практичних потреб, розробивши протоколи прискореного рецензування (наприклад, 48-годинний пріоритетний рецензування статей про COVID у Lancet) та заохочуючи варіанти попереднього друку, які дозволили вчасно оприлюднити важливі висновки фахівців [13].

Натомість багато журналів з питань вищого менеджменту не висвітлювали своєчасно проблеми, з якими зіткнулися підприємства під час пандемії COVID-19. Варто також зазначити, що деякі з ранніх та найвпливовіших статей, опублікованих дослідниками організацій, з'явилися поза межами основних журналів галузі. Ця різниця в швидкості реагування та підході до публікації відображає ширше визнання в медичних науках того, що теоретичний прогрес та практична актуальність не обов'язково повинні відбуватися одночасно – медичні журнали регулярно публікують проривні емпіричні результати, щоб забезпечити швидке поширення важливих відкриттів. Прагнення до швидкого поширення знань у медичних науках виходить за рамки пришвидшеного рецензування. Провідні медичні журнали вимагали від авторів розміщувати свої рукописи на серверах препринтів одночасно з поданням до журналу. Така домовленість забезпечує негайний доступ до ключових моментів для практиків та дослідників у момент подання,

знаючи, що попередньо переглянуті докази можуть бути попередньо враховані для інформування їхніх досліджень чи практики.

Ця оперативність виходить за рамки швидкості рецензування та охоплює ширшу участь у створенні знань. Багато журналів прикладних наук започаткували підходи, які цінують технічну точність над складністю письма, що дозволяє ширшу глобальну участь. Журнали IEEE Transactions, наприклад, використовують структуровані процеси рецензування, які зосереджені переважно на технічній цінності та практичній значущості, а не на переконливому написанні тексту для мотивації та структурування дослідження. Такий підхід дозволив зробити більш значний внесок неангломовним дослідникам та практикам. Така перспектива визнає, що цінні технічні ідеї можуть надходити від практиків або дослідників, які можуть досягти успіху у вирішенні проблем, навіть якщо вони можуть не бути вправними в теоретичному формулюванні або створенні бажаної прози, що прикрашає значну частину досліджень у галузі менеджменту.

У галузях, де інновації відбуваються динамічними темпами, і де дослідники та бізнес часто співпрацюють, як у випадку з інформатикою, з'явилися більш адаптивні системи публікацій, наприклад, завдяки матеріалам конференцій. Великі конференції слугують основними місцями для передових досліджень. Ці конференції поєднують швидші цикли рецензування з високою участю галузевих дослідників та практиків, створюючи прямі канали для обміну знаннями між академічними колами та практикою.

Акцент на складному теоретичному формулюванні, а не на своєчасних практичних висновках, може ненавмисно перешкоджати як швидкості, так і широті розвитку наших знань. Це особливо проблематично для вивчення складних або нових явищ чи контекстів, де теоретичне розуміння часто відстає від практичного розвитку. Молоді науковці, практики та дослідники з неангломовним досвідом, які допомагають організаціям на ринках, що розвиваються, наприклад, справді мають труднощі з орієнтуванням у

переважаючих теоретичних та стилістичних вимогах провідних журналів. Це контрастує зі свідомими зусиллями у інших прикладних науках щодо демократизації створення знань. Більше того, час і зусилля, витрачені на дотримання суворих стандартів письма та стилю можуть відбуватися за рахунок того, щоб відібрати цей час і зусилля від взаємодії з проблемами реального світу. Можна стверджувати, що це частково є результатом складності та (вродженої) неточності досліджень організацій, а також меншої кількості експериментальних доказів. Економіка, яка також має повільніші цикли рецензування – порівняно з деякими іншими прикладними науками, частково вирішила цю проблему, зробивши статті доступними онлайн задовго до друку, що дозволило їм стати частиною академічного дискурсу, якщо це доречно.

Відмінність 4: Дослідження та реплікація

Четверта фундаментальна відмінність полягає в тому, як системи публікацій забезпечують дослідження та реплікацію. Хоча оцінювання в журналах наголошує на добре обґрунтованій теоретичній розробці, де гіпотези повинні переконливо виводитися з існуючих теорій, але також розширювати їх, що, в свою чергу, накладає обмеження як на новизну, так і на валідність, інші прикладні науки розробили системи публікацій, які заохочують дослідження, оскільки вони також цінують реплікацію. Ця різниця формує те, як галузі підходять до відкриття нових знань та валідації існуючого розуміння.

Акцент на переконливому виведенні гіпотез з існуючих теоретичних прогнозів створює певну напругу. Розглянемо становище, з яким стикаються дослідники: щоб дослідження було придатним для публікації, воно повинно пропонувати прогнози, які є одночасно новими, але й переконливо виведеними з існуючої теорії. Однак це часто може призвести до парадоксу, оскільки справді нові прогнози, за визначенням, має бути важко переконливо вивести з існуючих теоретичних рамок. І навпаки, прогнози, які природно та переконливо випливають з існуючої теорії, рідко пропонують фундаментальну новизну. Ця напруга мотивує дослідників займатися розумовою гімнастикою, щоб

розробити способи – часто постфактум – пов'язати свої дослідження з теорією або теоріями та просувати їх, що деякі називають «теоретичним пересолом» [12].

Інші прикладні науки справляються з цією суперечністю за допомогою принципово різних систем публікацій. Медичні журнали регулярно публікують дослідницькі дослідження, які виявляють закономірності або взаємозв'язки, по суті, припускаючи попередній характер усіх окремих статей, якщо не зазначено інше. Наприклад, ранні спостереження щодо неочікуваних ефектів ліків або нових реакцій на лікування часто з'являються як відкриття "моменту прозріння" в журналах, коли дослідники відкрито заявляють: "Я щойно дослідив це" – що різко контрастує з вимогою апріорної теоретичної розробки та цінністю, яка надається переконливому теоретичному висновку. Такі публікації в медичних журналах потім стають відправними точками для подальших досліджень.

Економіка дедалі частіше застосовує практики, що йдуть у цих напрямках, особливо в економіці розвитку. Коли дослідники виявляють неочікувані закономірності в програмах боротьби з бідністю або ініціативах мікрофінансування, вони можуть опублікувати ці результати, не надаючи також повноцінних теоретичних пояснень у тих самих дослідженнях. Акцент цієї галузі на реплікації, наприклад, через рандомізовані контрольовані дослідження у різних контекстах, уможлиблює такий дослідницький підхід. Зазвичай саме після того, як закономірності були доведені як надійні та підтверджені в кількох дослідженнях, дослідники вдосконалюють теоретичні пояснення [19].

Такі системи створюють успішний цикл дослідження-реплікації. Оскільки реплікація є частиною процесу, журнали також повідомляють про результати дослідження. Оскільки такі результати дослідження публікуються, інші дослідники можуть спробувати реплікацію. Оскільки спроби реплікації – як успішні, так і невдалі – можуть бути опубліковані, галузь має багатші та менш перекручені докази того, які закономірності є надійними, а які – хибними. Цей цикл дозволяє як виявляти нові закономірності, так і систематично перевіряти

твердження про знання, а також проводити подальше теоретизування (побудову нових теорій, а також уточнення, скорочення та оскарження існуючих теорій) на основі багатого набору висновків.

Чотири фундаментальні відмінності, які ми обговорюємо – в оцінці доказів порівняно з теорією, різноманітності систем, чутливості систем та зв'язку дослідження та реплікації – не діють ізольовано. Вони є компонентами взаємопов'язаної системи, де зміни в одній впливають на інші, створюючи різні системи публікацій у різних галузях. Цей взаємозв'язок може пояснити, чому ізольовані зміни в окремих аспектах нашої системи публікацій, такі як заклики до досліджень реплікації або впровадження треків подання робіт, що пришвидшують процеси рецензування, часто не здатні призвести до системних змін. Розуміння цих взаємозв'язків може допомогти усвідомити, як можуть виникати різні петлі та цикли зворотного зв'язку, які фундаментально формують розвиток галузей як прикладних наук.

У більшості впливових прикладних наук ми спостерігаємо «систему накопичених знань», яка створює корисні цикли розвитку знань. Акцент на доказах, а не на теорії, дозволяє публікувати початкові дослідницькі дослідження на основі переваг представлених доказів, а не теоретичної складності. Ця відкритість до досліджень, у поєднанні з кількома місцями публікації для різних типів дослідницьких робіт, створює плідний цикл накопичення знань: цікаві закономірності можна швидко задокументувати, потім спробувати їх відтворення у різних контекстах, а численні висновки з літератури синтезувати. Накопичені знання, часто публіковані за допомогою метааналізів, служать основою для теоретизування, а нові теорії пізніше інформують, але не сковують дослідників у їхньому прагненні до нових дослідницьких питань. Здатність системи вирішувати реальні проблеми на основі терміновості та вартості проблем для практиків забезпечує тісний зв'язок між дослідженнями та практикою, тоді як нижчі бар'єри для входу в нарративне

письмо дозволяють виявляти різноманітні точки зору та докази. Зберігаючи наукову точність, відкритість системи до різноманітних внесків створює численні шляхи для впливу досліджень на практику.

Розглянемо дослідника, який спостерігає неочікувану закономірність в організаційних явищах під час кризи, або новий підхід до виникнення інновацій. У системі публікацій дослідження, що повідомляють про такі висновки, навряд чи знайдуть своє місце у провідних журналах, якщо дослідники не поєднують їх із переконливим теоретичним сюжетом. Така структура повинна одночасно демонструвати теоретичну новизну (щоб виправдати публікацію) та переконливе теоретичне обґрунтування (щоб продемонструвати теоретичну ретельність). Як результат, дослідники неохоче інвестують у дослідження, які повідомляють про емпіричні закономірності, для яких вони не можуть розробити переконливе теоретичне пояснення, незалежно від потенційної важливості цих закономірностей. І навпаки, галузь накопичує «теоретичні розробки» швидше, ніж може їх емпірично перевірити, що призводить до поширення розлогих теоретизацій з обмеженим емпіричним підґрунтям або обмеженою актуальністю для практиків.

Висновки.

Системні моделі зворотного зв'язку та взаємодії між різними елементами системи публікацій свідчать про те, що впровадження окремих практик з інших галузей – таких як заохочення досліджень реплікації або заклик редакторів та рецензентів до більш активної роботи над скороченням циклів рецензування – як самостійних змін, може не забезпечити досягнення значних та бажаних результатів. І суть полягає не в якійсь окремій практиці, а в самопідсилювальній динаміці системи публікацій. Створення більш впливової прикладної науки у дослідженнях організацій вимагає від нас роздумів над тим, як ці елементи працюють разом, щоб забезпечити або стримувати різні форми прогресу.

Шлях уперед полягає у прийнятті цих суперечностей, а не у прагненні вирішити їх на користь одного чи іншого. Потрібна система публікацій, яка може винагороджувати теоретичну складність, а також емпіричну документацію, забезпечувати швидке поширення разом із ретельною перевіркою та генерувати як дослідницькі висновки, так і систематичне повторення.

У більш загальному плані, провідні журнали могли б встановлювати нові типи статей, які визнають різні форми внеску, кожна з яких оцінюється за критеріями, що спеціально підходять для її мети. Наприклад, «статті-відкриття» могли б зосереджуватися на документуванні важливих організаційних проблем, явищ або неочікуваних закономірностей, оцінюваних переважно за якістю доказів та потенційною значущістю. «Дослідження впровадження» могли б досліджувати, як наше сучасне розуміння перетворюється на практику у різних контекстах, і його можна оцінювати за методологічною точністю, розміром ефекту та практичними наслідками. «Теоретичні синтези» могли б інтегрувати докази з кількох досліджень як основу для розробки нових теоретичних ідей та оцінюватися за їхньою здатністю послідовно пояснювати накопичені емпіричні закономірності та їхню дисперсію. Журнали також могли б розробити більш тонкі підходи до управління термінами рецензування (хоча деякі журнали запитують рецензентів, чи слід пришвидшити публікацію дослідження залежно від важливості, питання про те, як часто або наскільки це скорочує час до публікації, недостатньо добре задокументовано), враховуючи успіх та проблеми прискорених ініціатив, таких як ініціатива Management Science. Замість бінарного вибору між регулярним та прискореним рецензуванням, журнали могли б запровадити поступові терміни залежно від терміновості та масштабу впливу.

Окремі науковці та дослідницькі групи могли б розпочати цю трансформацію, чіткіше визначаючи тип внеску, який вони прагнуть зробити у кожній статті, щоб редактори та рецензенти могли відповідно оцінити їх.

Замість того, щоб очікувати, що кожне дослідження буде вносити свій внесок у вигляді теоретичної новизни, дослідники могли б зосередитися на систематичному виявленні та перевірці доказів для нашої наукової діяльності, визнаючи, що суттєві теоретичні висновки як правило виникають із синтезованих доказів, а не є передумовою для кожної окремої статті. Журнали також могли б створювати диференційовані шляхи подання статей, з очікуваннями рецензування з точки зору термінів та процесу, що відповідають типу внеску. Наприклад, термінові висновки щодо нових організаційних явищ чи проблем могли б проходити через прискорене рецензування, яке більше зосереджене на емпіричній точності. Роблячи ці пропозиції, ми не пропонуємо жодним чином відмовитися від теорії. Натомість, ті типи систем, які ми пропонуємо, створили б багатші шляхи – засновані на систематичних доказах та тісніше пов'язані з бізнес-завданнями – для теоретичного розвитку. Дозволяючи теоретичним висновкам впливати з накопичених доказів, а не вимагаючи, щоб вони були фокусом та основною проблемою кожної статті, ми можемо зрештою розробити більш надійні та корисні теорії разом як галузь.

Звичайно, така трансформація вимагає відкритості, амбіцій та готовності до ризику від редакторів журналів, рецензентів, професійних асоціацій та окремих науковців. Але потенційні винагороди величезні: галузь, яка поєднує теоретичну витонченість з практичною актуальністю, яка підтримує наукову точність, водночас забезпечуючи швидке реагування на нові виклики, яка цінує як ретельну побудову теорій, так і систематичний збір доказів.

Якщо ми хочемо підвищити нашу актуальність для зацікавлених сторін, окрім нас самих, тобто науковців, вибір полягає не в тому, чи змінюватися – світ постійно розвивається, а зростаючий розрив між дослідженнями та явищами, які ми вивчаємо, робить зміни неминучими. Вибір полягає в тому, як ці зміни свідомо формувати, навчаючись у інших прикладних наук, щоб створити системи публікацій, які визнають і винагороджують різноманітні

форми наукового внеску для реалізації як наукової досконалості, так і практичного впливу.

Список використаних джерел:

1. Aguinis H., Cronin M. A. It's time to rethink the "theoretical contribution" requirement. *Journal of Management*. 2022. Vol. 48, No. 8. P. 2145–2160.
2. Bocconi University Study. Bridging the Gap: Experimental Evidence in Strategic Management. Research report on the integration of scientific methods in business practice. 2025. Issue 4-2025.
3. Cronin M. A., Stouten J., Van Knippenberg D. The theory crisis in management research: Solving the right problem. *Academy of Management Review*. 2021. Vol. 46, No. 4. P. 667–683.
4. Fisher J. Beyond p-values: Model-based statistics for reliable organizational research. 2024. *Journal of Applied Psychology*. Special Issue on Reproducibility.
5. George G., Haas M. R., Pentland A. Big Data and Organizational Science: A Review of the Decadal Progress. *Academy of Management Annals*. 2024.
6. Guyatt G., Oxman A. D., Akl E. A., Kunz R., Vist G., Brozek J., et al. GRADE guidelines: Introduction – GRADE evidence profiles and summary of findings tables. *Journal of Clinical Epidemiology*. 2011. Vol. 64, No. 4. P. 383–394.
7. Kniffin K. M., Narayanan J., Anseel F., Antonakis J., Ashford S. P., Bakker A. B., et al. COVID-19 and the workplace: Implications, issues, and insights for future research and action. *American Psychologist*. 2021. Vol. 76, No. 1. P. 63.
8. Press de Bakker F. G., Pek S., Vapuji H. How to achieve impact with innovative publication formats: Taking stock of *Business & Society's* Commentary section. *Business & Society*. 2024. Vol. 63, No. 8. P. 1691–1708.
9. Rajkomar A., Dean J., Kohane I. Machine learning in medicine. *New England Journal of Medicine*. 2019. Vol. 380, No. 14. P. 1347–1349.

10. Reichstein M., Camps-Valls G., Stevens B., Jung M., Denzler J., Carvalhais N., Prabhat F. Deep learning and process understanding for data-driven Earth system science. *Nature*. 2019. Vol. 566, No. 7743. P. 195–204.
11. Spector P. Theory salting in the organizational sciences. 2024. URL: <https://paulspector.com/theory-salting-in-the-organizational-sciences/>.
12. Stauffer M., Thau S. Qualitative Abductive Research (QAR): Challenging Norms in Organizational Behavior. *Organizational Dynamics*. 2025. Vol.34. Issue 3. P. 315-325. DOI 10.1080/1359432X.2025.2478025
13. Von Elm E., Altman D. G., Egger M., Pocock S. J., Gøtzsche P. C., Vandenbroucke J. P. The Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) statement: guidelines for reporting observational studies. *The Lancet*. 2007. Vol. 370, No. 9596. P. 1453–1457.
14. Tihanyi L., DeCelles K. Responsible Research in Business and Management: The Path to Impact. *Academy of Management Journal*. 2023. Vol paper Nov23.
15. Winkler R. AI-Driven Insight Democratization: The Future of Applied Organizational Knowledge. *International Journal of Information Management*. 2026. Vol. 66, Issue 1. P. 87–99
16. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. *Методологія та методика наукового дослідження*. Львів: Вид-во Львів. політехн., 2020. 335 с.
17. Гайдай Т. В. *Методологічне забезпечення теорії наукових парадигм для дослідження розвитку економічної науки*. Вісник Київського університету. Економіка. 2005. Вип. 75–76. С. 62–65.
18. Данильян О. Г. Підхід системний. *Енциклопедія соціогуманітарної інформології / координатор проекту та заг. ред. проф. К. І. Беляков*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. С. 203–209.
19. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Науково-дослідницька діяльність у сфері правознавства*. Харків: Право, 2024. 342 с.
20. Дзьобань О. П. *Філософія науки*. Київ; Одеса: Фенікс, 2024. 516 с.

21. Палагін О. В., Кургаєв О. П. Міждисциплінарні наукові дослідження: оптимізація системно-інформаційної підтримки. Вісник Національної академії наук України. Київ, 2009. № 3. С. 14–25.
22. Ярхо Т. О., Ємельянова Т. В. Стохастична методологія в прикладних дослідженнях. Харків: Бровін О. В., 2023. 284 с.